

ZPRÁVA O ČINNOSTI ZA ROK 2018

1. Výkonný výbor

Výkonný výbor (VV) pracoval v průběhu roku na plnění úkolů stanovených pro rok 2018. V dubnu 2018 z osobních důvodů na členství ve VV rezignovala Mgr. Jana Horká (AMU). VV tedy dále fungoval v následujícím složení (abecedně): Ing. Jiří Jirát, Ph.D. (VŠCHT), Ing. Barbora Katolická (ZČU), Mgr. Jan Kříž (MU), PhDr. Hana Landová, Ph.D. (ČZU), Ing. Jan Mach, Ph.D. (VŠE), PhDr. Marta Machytková (ČVUT), PhDr. Klára Rösslerová, Ph.D. (UK) a Mgr. Pavla Rygelová (VŠB-TUO).

Výkonný výbor se v roce 2018 sešel celkem **na sedmi jednáních**, z toho jedno bylo **výjezdní** (2 dny). Další pracovní komunikace probíhala prostřednictvím **elektronické konference ASOCIACE**. Informace z jednotlivých zasedání VV byly zveřejňovány na **webových stránkách AKVŠ¹**. Do zabezpečené sekce byly pro kontaktní osoby členů AKVŠ umísťovány neveřejné materiály. Zároveň pokračovaly snahy o zvýšení **informovanosti odborné komunity** prostřednictvím zpráv o blížících se jednáních VV i vystavených zápisech prostřednictvím konference VYSKA. Pokračoval provoz **facebookového profilu AKVŠ**, který je – vedle konference VYSKA - dalším komunikačním kanálem a diskusní platformou pro VŠ knihovníky.

VV svolal i **poradu ředitelů a vedoucích** vysokoškolských knihoven (6. 12., VŠE). Cílem setkání bylo, stejně jako v předchozích letech, zintenzivnit komunikaci mezi VV a zástupci knihoven členských univerzit, informovat je o aktuálním dění v AKVŠ, připravovaných akcích a aktivitách, získat zpětnou vazbu o činnosti VV. V červnu 2018 proběhla pilotní akce zaměřená na rozvoj managementu vysokoškolských knihoven: *Knihovnická akademie pro manažery - KAM 2018² (10. – 12. 6., Bořetice)*. Na základě zpětné vazby od účastníků lze konstatovat, že šlo o velmi úspěšnou akci, která umožnila hlubší ponor do vybraných témat, diskusi a výměnu zkušeností.

V průběhu podzimu 2018 výkonný výbor připravil první verzi Strategického plánu 2019– 2021. V rámci setkání ředitelů a vedoucích proběhla diskuse nad jeho strukturou a obsahem a byly zapracovány připomínky. Po zapracování komentářů byl tento dokument finalizován a připraven k předložení účastníkům výroční konference 2019.

¹ <http://www.akvs.cz/>

² <http://akvs.cz/akce/akce-2018/kam2018/>

2. Hlavní aktivity VV

VV zaměřil svou činnost především na okruhy problémů specifikovaných v *Plánu činnosti na rok 2018*. Pokračovaly diskuse o významu a možné podobě **systematického vzdělávání vedoucích pracovníků VŠ knihoven**. Tři zástupkyně českých VŠ knihoven (Lenka Němečková (ČVUT), Klára Rösslerová (UK) a Hana Landová (ČZU)) úspěšně dokončily **program LIBER Emerging Leaders**, který byl zahájen v červenci 2017 a ukončen na závěrečném semináři v Lille v červenci 2018.

AKVŠ má dlouhodobě svého zástupce v **Ústřední knihovnické radě**³, je zapojena do příslušných pracovních skupin a podílela se tak i na zahájení implementace *Koncepce rozvoje knihoven na období 2017–2020*. Zástupci AKVŠ se pravidelně účastnili i jednání **Rady vysokých škol**. Pokračovala spolupráce se Studentskou komorou RVŠ v otázkách otevřeného přístupu k publikovaným studijním a vědeckým výsledkům, v problematice plagiátorství a v podpoře publikačních aktivit začínajících vědců.

I v roce 2018 probíhaly práce na inovaci systému **sběru statistických dat** souvisejících s činností VŠ knihoven. Od roku 2014 není v programu statistického zjišťování MŠMT statistický výkaz V 21-01 (*Roční výkaz o VŠ knihovně*). AKVŠ tento úkol převzala a nadále statistiky o VŠ knihovnách sleduje. Sběr dat od roku 2017 probíhá v nově strukturovaném formuláři v online prostředí. V průběhu roku 2018 probíhaly práce na převodu daného dotazníku z jeho relativně jednoduché podoby (online formulář Google), do pokročilé online aplikace začleněné do webového portálu AKVŠ. Práce byly dokončeny v průběhu léta a na podzim 2018 proběhl sběr dat za rok 2017. I nadále budeme pracovat na zkvalitňování nového online výkazu tak, abychom byli schopni využít veškeré možnosti, které toto prostředí nabízí – a to zejména pro následnou práci se sebranými daty a jejich analýzu.

V souladu se Statutem **Fondu podpory zahraničních cest AKVŠ (FPZC)** zorganizoval VV výběrové řízení na podporu realizace zahraničních cest knihovníků v roce 2018. Do 1. kola výběrového řízení byly podány 3 přihlášky, všechny v kategorii C: Účast na konferenci, z toho 2 pasivní a 1 aktivní (poster). Všechny přihlášky splnily formální náležitosti a mohly být zařazeny do hodnocení. Projekty hodnotila komise schválená výroční konferencí ve složení: Marcela Hladíková (UJEP), Mgr. Lucie Melicharová (UPa), PhDr. Marie Otavová (UHK), Mgr. Jan Kříž (MU), Mgr. Jana Horká (AMU). Na základě rozhodnutí komise byly všechny tři projekty podpořeny v plné výši⁴.

Do 2. kola výběrového řízení byly podány 2 přihlášky, obě v kategorii C: Účast na konferenci, z toho jedna pasivní a jedna aktivní účast. Všechny přihlášky splnily formální náležitosti a mohly být zařazeny do hodnocení. Oproti prvnímu kolu došlo k drobné změně ve složení hodnotící komise: Marcela Hladíková (UJEP), Mgr. Lucie Melicharová (UPa), PhDr. Marie Otavová (UHK), Mgr. Jan Kříž (MU), PhDr. Klára Rösslerová, PhD. (UK). Na základě rozhodnutí komise byl jeden projekt podpořen v plné výši a jeden s krácením.

³ [Webové stránky ÚKR](#).

⁴ <https://akvs.upce.cz/wp-content/uploads/2018/04/fpzc-2018-vysledky-1kolo.pdf>

Díky podpoře FPZC tak měla AKVŠ reprezentanty/aktivní prezentující na následujících konferencích:

- ECIL 2018,
- Open Repositories 2018,
- Icepops/ LILAC 2018,
- International Conference on Integrated Development of Digital Publishing and Digital Libraries (CDPDL 2018) a
- IATUL 2018.

Mezinárodní spolupráce byla rozvíjena také na **zahraničních konferencích** LILAC 2018, Conference on Open Access Scholarly Publishing (COASP) a ICOLC.

Další zahraniční aktivity se odvíjely od **členství AKVŠ v mezinárodních organizacích**. V roce 2017 byla klíčovou akcí *47. výroční konference LIBER* (4. – 6. 7., Lille). Konference přinesla řadu inspirativních podnětů pro činnost AKVŠ i pro jednotlivé vysokoškolské knihovny. Kromě členství v organizaci **LIBER**⁵ je AKVŠ od roku 2015 i členem⁶ organizace **SPARC Europe**⁷. Obě členství jsou pro AKVŠ klíčová a díky nim je velmi dobře nastavena mezinárodní spolupráce a zapojení českých VŠ mimo jiné do aktivit na podporu otevřeného přístupu a otevřené vědy.

Zprávy ze zahraničních cest byly zveřejněny na webových stránkách AKVŠ a zahraniční zkušenosti byly prezentovány na konferenci *Bibliotheca academica 2018* v Plzni.

3. Bibliotheca Academica 2018

Ve spolupráci se Západočeskou univerzitou v Plzni byla ve dnech 30. a 31. 10. 2018 uspořádána konference ***Bibliotheca academica 2018***⁸. Organizační tým opět shromáždil zpětnou vazbu od účastníků a jednotlivé komentáře a připomínky se bude snažit zohlednit při přípravě konference **Bibliotheca Academica 2019**, která se bude konat ve dnech **23. a 24. října na Vysokém učení technickém v Brně**.

Odborné akce pořádané v rámci jednotlivých klíčových aktivit jsou popsány v následující části této zprávy.

⁵ <http://libereurope.eu/>

⁶ <http://sparceurope.org/about/our-members/>

⁷ <http://sparceurope.org/>

⁸ <http://akvs.cz/akce/akce-2018/ba-2018/>

4. Činnost v rámci jednotlivých klíčových aktivit dle Strategického plánu 2016–2018

KLÍČOVÁ AKTIVITA 1: Podpora otevřeného přístupu jako změny v komunikaci vědeckých výsledků

Garant za VV: Mgr. Pavla Rygelová

Realizace: Iniciativa otevřeného přístupu AKVŠ ČR

Iniciativa otevřeného přístupu AKVŠ ČR (Iniciativa OA) uspořádala seminář *Otevřené repozitáře 2018* (13. – 14. 6. 2018) a zapojila se prostřednictvím svých členů tradičně do mezinárodní propagační akce *Open Access Week* v týdnu 22. – 28. 10. 2018.

Seminář *Otevřené repozitáře 2018*¹ si za ústřední téma zvolil *Otevřené vize*. Do programu byly zařazeny čtyři zahraniční příspěvky, zajištěné videokonferenčně. Informovaly o projektech ORCID, COAR, knize *Open Science Handbook* a zkušenostech finského konsorcia Finelib. Program byl dále obohacen o panelovou diskusi na téma role knihovny ve světě open science a práci ve skupinách nad otázkou, jak monitorovat výdaje za APC. Všechny prezentace jsou uloženy v repozitáři DSpace VŠB-TUO².

Open Access Week 2018 proběhl na řadě univerzit. Iniciativa OA připravila pro knihovníky tři webináře mapující základní témata otevřeného přístupu. Informace o proběhnutých akcích na univerzitách jsou dostupné na webu Open Access v ČR³.

Iniciativa OA uspořádala dvě pracovní schůzky (27. 3. 2018 a 16. 11. 2018). První se týkala přípravy propagačních materiálů (triček, rollupu, vizitek), na druhé schůzce byl připravován plán činnosti Iniciativy OA na rok 2019.

Nadále pokračuje sledování aktivit organizace SPARC Europe⁴.

Mimo plán činnosti na rok 2018 vystoupili zástupci Iniciativy OA (Marek, Rygelová, Simandlová) na diskuzním fóru Meltingpot v rámci festivalu *Colours of Ostrava*.

Za Iniciativu OA vycestovala do zahraničí Tereza Simandlová (UK) na konferenci *Conference on Open Access Scholarly Publishing (COASP)*, (17.-19. 9. 2018, Vídeň, Rakousko)⁵.

KLÍČOVÁ AKTIVITA 2: Podpora vědy, výzkumu a vzdělávání

Garant za VV: Ing. Jiří Jirát

Pracovní skupina EIZ ve spolupráci s CzechELib připravila návrh služby pro vyhodnocování statistik využitosti elektronických informačních zdrojů (červen 2018).

Ve spolupráci s NTK byl uspořádán seminář „ERM systém a statistiky využívání EIZ“⁹ (4. 10. 2018). Seminář hodnotíme jako velmi přínosný, přispěl k lepší informovanosti o připravovaném SW v rámci projektu CzechELib, stejně přínosná je i zpětná vazba týkající se potřeb VŠ pro CzechELib.

Zástupci VV – J. Jirát a B. Katolická – se zúčastnili podzimního evropského setkání ICOLC 2018 v Londýně.

Zástupci VV se aktivně podílejí na spolupráci a na činnostech v rámci Národního centra pro elektronické informační zdroje CzechELib – nastavení základních pravidel fungování centra, výběru EIZ, práce na metodikách (např. Principy licenčních smluv). Zúčastnili se i tržních konzultací s dodavateli a vydavateli EIZ pro konsorcia v rámci CzechELib.

J. Jirát se v rámci projektu CzechELib zúčastnil "Advanced" A2020 Transformation Lab, 25. – 27. 9. 2018, který bylo hostován v Národní technické knihovně a organizován Max Planck Digital Library.

KLÍČOVÁ AKTIVITA 3: Podpora informačního vzdělávání

Realizace: Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost na vysokých školách (předsedkyně: Lenka Bělohoubková)

Komise IVIG v roce 2018 pořádala pro odbornou veřejnost tři pracovní semináře (dva z nich ve spolupráci se SIC ČZU) a celodenní odborný seminář. Členové komise propagovali její činnost na českých i zahraničních konferencích, během pracovních schůzek připravili nový dlouhodobý plán činnosti komise, průběžně doplňovali na web zajímavé texty a pracovní materiály (včetně seznamu zahraničních konferencí z oblasti informačního vzdělávání pro rok 2019) a publikovali články v odborných knihovnických časopisech (Inflow, Duha, Čtenář). Komise spolupracovala s českými i zahraničními partnerskými organizacemi (SDRUK, SKIP, ÚISK FF UK, KISK FF MU – CEINVE, CILIP, ECIL Committee).

Tři velmi vydařené pracovní semináře byly na aktuální témata: „Pedagogické vzdělávání učících knihovníků – reflexe, sdílení, plány/vize“ (květen, Pardubice), „Specifika výuky smyslově a pohybově handicapovaných studentů“ (červenec, Praha) a „Jak využít efektivně interaktivní tabuli“ (říjen, Praha).

Již 16. ročník odborného semináře IVIG proběhl počátkem září v hlavní budově Filosofické fakulty University Karlovy pod názvem „**Naučme se učit – střípky lektorských dovedností pro knihovníky**“. Přednášejícími byli odborníci z řad vysokoškolských pedagogů i učící knihovníci. Prezentace jsou vystaveny na stránkách AKVŠ v rámci programu semináře (<https://akvs.cz/akce/akce-2018/seminar-ivig-2018/>).

⁹ <http://akvs.cz/akce/akce-2018/erm/>